

Studium Generale Universiteit Leiden
organiseert in samenwerking met
Stedelijk Museum De Lakenhal:

ROND
OM

VAN
DOESBURG

Theo van Doesburg en zijn tijd

De kunstenaar Theo van Doesburg (1883-1931) was multidisciplinair: schilder, architect, vormgever, typograaf, kunstcriticus, dichter, redacteur en uitgever. Hij streefde naar veranderingen in al deze disciplines en vooral naar een synthese van kunst en leven: hij was een 'constructeur van het nieuwe leven'. Onvermoeibaar en geestdriftig verrichtte hij baanbrekend werk als initiator, ambassadeur, promotor en

organisator van de nieuwe kunst. Door al deze activiteiten werd hij een centraal figuur binnen de Europese avant-garde.

De serie lezingen staat in relatie tot de tentoonstelling *Theo van Doesburg and the international Avant-Garde. Constructing a new World*. Deze tentoonstelling is een samenwerking tussen Stedelijk Museum De Lakenhal en Tate Modern, Londen, en zal in beide musea te zien zijn. (Leiden: 20/10/09 t/m 3/1/10)

dinsdagavond 27 oktober 2009

Van Doesburg en de avant-garde – Inleiding

In april 1921 vertrok Theo van Doesburg uit Leiden en vestigde zich in Weimar waar kort daarvoor het Bauhaus van start was gegaan. Onvermoeibaar en vol van geestdrift verrichtte Van Doesburg vooral in Duitsland en vanaf 1923 in Frankrijk baanbrekend werk als initiator, ambassadeur, promotor en organisator van de nieuwe visie op de kunsten. Hij gaf lezingen, schreef artikelen in internationale tijdschriften, gaf *De Stijl*-cursussen in Weimar en organiseerde congressen en tentoonstellingen. Hij richtte tijdschriften en kunstenaarsgroepen op en raakte bevriend met buitenlandse kunstenaars als de constructivist El Lissitzky en de dadaïst Kurt Schwitters en wist vooral veel kunstenaars aan zich te binden. Door al die activiteiten werd hij een van de centrale figuren binnen de Europese avant-garde.

Drs. Doris Wintgens Hötte, conservator moderne kunst Stedelijk Museum De Lakenhal en samensteller van de tentoonstelling

dinsdagavond 3 november 2009

De ontwikkeling van Theo van Doesburg

In de lezing wordt de inhoudelijke ontwikkeling behandeld in het veelzijdige werk van de beeldende kunstenaar en schrijver Theo van Doesburg (1882-1931), tevens architect, typograaf, vormgever en kunstcriticus. In 1917 richtte hij het tijdschrift *De Stijl* op. In dit blad, dat geheel door kunstenaars werd bepaald, verschenen de belangrijkste theorieën van Piet Mondriaan, de opvattingen van architect J.J.P. Oud en lichtten Vilmos Huszar, Jan Wils en Gerrit Rietveld hun werk toe. Als redacteur van *De Stijl* kwam Van Doesburg in contact met vele, ook internationale, kunstenaars en ontstond met hen een uitwisseling van ideeën en samenwerking in nieuwe kunstenaarsgroepen en stromingen. Alied Ottevanger gaat in op zijn relatie tot het expressionisme, de abstracte kunst, de Nieuwe Beelding en de Stijl, het constructivisme en elementarisme en zelfs Dada.

Dr. Alied Ottevanger, docent hedendaagse kunst, kunstcriticus en Van Doesburg-kenner

dinsdagavond 10 november 2009

Theo van Doesburg en de destructie van de architectuurtheorie

Van Doesburgs theoretische activiteit met betrekking tot de architectuur werd gedreven door zijn streven naar samenwerking der beeldende kunsten. Verheldering van de 'grondbegrippen' van de schilderkunst, de beeldhouwkunst en de bouwkunst zag hij als voorwaarde voor een samenwerking op basis van gelijkwaardigheid. Een belangrijk middel om zijn inzicht in het 'grondbegrip' van de bouwkunst te verdiepen waren de beschouwingen die hij in het tijdschrift *De Stijl* wijdde aan werk van de architecten Oud, Van 't Hof, Rietveld en Wils. Henk Engel confronteert die inzichten met het manifest *Tot een beeldende architectuur*, dat Van Doesburg publiceerde na het voltooiën van de architectuurmodellen voor de tentoonstelling in *Galerie L'Effort Moderne* te Parijs, 1923.

Ir. Henk Engel, UHD Faculteit Bouwkunde, Universiteit Delft en partner in De Nijl Architecten BV, Rotterdam

dinsdagavond 17 november 2009

Theo van Doesburg als literator, met *Stijl* doorbladerd

In de lezing zal Sascha Bru 'bladeren' door *De Stijl* en het tijdschrift als vertrekpunt nemen om het literaire werk van Van Doesburg in kaart te brengen. Had *De Stijl* een eigen literaire stijl? Hoe verhiel het blad zich tot andere (literaire) tijdschriften als *Mécano*? En wat leert het literaire werk van Van Doesburg ons over zijn andere activiteiten?

Dr. Sascha Bru, hoofddocent Algemene Literatuurwetenschap, Universiteit Gent en verbonden aan onderzoeksproject FWO Vlaanderen

dinsdagavond 24 november 2009

Lichaamstaal! Dans en Performance in de Russische en Europese avant-garde

Kunstenaars van de avant-garde experimenteerden niet alleen in de schilderkunst, ze gebruikten ook theater, muziek, geluiden, mime en dans om hun alomvattende artistieke visie vorm te geven. Daarin stond een heel nieuwe beleving van het lichaam en van lichamelijke centraal. Sjeng Scheijen zet Doesburgs eigen performances af tegen gelijktijdige trends in Duitsland, Italië en Rusland, met als middelpunt de grootste motor van nieuwe lichaamstaal in Europa: Diaghilev's *Ballets Russes*.

Dr. Sjeng Scheijen, specialist Russische kunst van het fin de siècle en de vroege avant-garde, en auteur van de biografie van Sergej Diaghilev

SALVAG

Tijd:

19.30 - 21.00 uur

Locatie:

zaal 011

Lipsiusgebouw (1175)

Cleveringplaats 1

Leiden

Informatie/organisatie

Studium Generale Universiteit Leiden

Postbus 9500

2300 RA Leiden

071 527 7295/7296/7283

je.molenaar@ics.leidenuniv.nl

www.studiumgenerale.leidenuniv.nl

Toegang gratis, iedereen is welkom!

Afsluiting:

Dinsdagmiddag 1 december 2009

Inleiding tot en bezichtiging

tentoonstelling

Drs. Doris Wintgens Hötte, conservator

moderne kunst Stedelijk Museum

De Lakenhal en samensteller van de tentoonstelling

De tentoonstelling is een uniek samenwerkingsproject tussen Stedelijk Museum De Lakenhal, Leiden en Tate Modern, Londen. Naast een inleiding op de tentoonstelling ook aandacht voor wat er zoal komt kijken bij de organisatie van een omvangrijke tentoonstelling. Een kijkje achter de schermen!

Tijd:

14.30 uur

Locatie:

Stedelijk Museum de Lakenhal

Oude Singel 28-32

Leiden